

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 103/2021
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Τμήμα Δ´

Συνεδρίαση της 15^{ης}-6-2021

Σύνθεση:

Πρόεδρος : Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ., λόγω κωλύματος της Προέδρου του Τμήματος, Χρυσαφούλας Αυγερινού, Αντιπρόεδρου Ν.Σ.Κ.

Μέλη : Αικατερίνη Γρηγορίου, Δημήτριος Αναστασόπουλος, Ελένη Πασαμιχάλη, Παναγιώτης Παππάς, Αικατερίνη Γαλάνη, Στέργιος Κίκας, Δημήτριος Κατωπόδης, Ευτυχία Κασομένου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Νικόλαος Δημητρακόπουλος, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος: Το έγγραφο με αριθμό πρωτ. Φ.600/43208/Σ.7663/20-4-2021 (με αριθμό πρωτ. ΓΝΣ ΥΕΘΑ 218-1873/5-5-2021) του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, της Γεν. Διεύθυνσης Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων, της Διεύθυνσης Αμυντικών Προγραμμάτων και Κύριων Συμβάσεων, του Τμήματος Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων ΣΞ.

Περίληψη Ερωτήματος: Ζητείται η διενέργεια ελέγχου νομιμότητας του περιεχομένου του σχεδίου της Τροποποίησης Νο4 της Σύμβασης 001Α/2006, μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου (ΥΠΕΘΑ) και της εταιρείας με την επωνυμία «Ε.....ΑΒΕΕ», με αντικείμενο την προμήθεια 2.320 πολυβόλων ΜΙΝΙΜΙ 5,56 χιλ., 2.320 διοπτρών νυκτερινής σκόπευσης και 7.656.000 φυσισγγίων 5,56 χιλ. σε ταινίες 4ΚΒ-1ΤΡΧ.

*****

Ιστορικό

Στο έγγραφο με αριθμό πρωτ. Φ.600/43208/Σ.7663/20-4-2021 και στα Παραρτήματα αυτού «Α» και «Β» της ερωτώσας Υπηρεσίας, καθώς και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό:

- 1.** -Στις 11-1-2006 υπεγράφη μεταξύ του ΥΠΕΘΑ/ΓΓΟΣΑΕ και της εταιρείας με την επωνυμία «Ε.....ΑΒΕΕ», κατ'εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων του π.δ. 284/1989, η Σύμβαση με αριθμό 001Α/2006, με κύριους υποπρομηθευτές την Θ.....Α.....ΑΒΕΕ (διόπτρες) και την F.....Η.....SA (πολυβόλα), η οποία ενεργοποιήθηκε στις 17-1-2006, με αντικείμενο προμήθειας 2.320 πολυβόλα MINIMI 5,56 χιλ., 2.320 διόπτρες νυκτερινής σκόπευσης και 7.656.000 φυσίγγια 5,56 χιλ. σε ταινίες 4KB-1TPX.
- 2.** -Στις 26-6-2009 υπεγράφη η Τροποποίηση Νο1, χωρίς επιπλέον (οικονομικό) κόστος, η οποία προέβλεπε την αύξηση του αριθμού των παρεχόμενων φυσιγγίων 5,56 χιλ. σε 21.940.288 και αφορούσε την τροποποίηση της ονομασίας των διοπτρών νυκτερινής σκόπευσης από NS-685 σε NS-685 C, την τροποποίηση της τεχνικής προδιαγραφής των διοπτρών, την αλλαγή του τόπου παράδοσης των πυρομαχικών και του χρονοδιαγράμματος παραδόσεων των συμβατικών υλικών, την τροποποίηση του άρθρου 12 της Σύμβασης για την Ελληνική Προστιθέμενη Αξία (ΕΠΑ) και τον ακριβή καθορισμό των περιγραφών, κωδικών (P/N) και αριθμών ονομαστικού των ανταλλακτικών και εργαλείων της Σύμβασης.
- 3.** -Στις 30-12-2014 υπεγράφη η Τροποποίηση Νο2, η οποία αφορούσε στην άσκηση του δικαιώματος προαίρεσης (option) του άρθρου 21 της Σύμβασης των ίδιων συμβατικών υλικών, συνολικής αξίας με ΦΠΑ 62.888.696,17 ευρώ.
- 4.** -Στις 6-11-2018 υπεγράφη η Τροποποίηση Νο3, η οποία αφορούσε στις ήδη εγκεκριμένες από τη ΓΔΑΕΕ/ΔΑΩΔΠ αλλαγές σχεδίασης για τις διόπτρες, στις συνολικά 14 αλλαγές σχεδίασης για τα 2.110 πολυβόλα των οποίων η παράδοση προβλεπόταν ότι θα ξεκινούσε μετά την υπογραφή της Τροποποίησης αυτής, στα τροποποιημένα χρονοδιαγράμματα παραδόσεων, στη χρονική επέκταση της εγγύησης καλής λειτουργίας των διοπτρών, στην χωρίς (οικονομικό) κόστος για τον αγοραστή εφαρμογή δώδεκα (12) αλλαγών σχεδίασης των 210 πολυβόλων που είχαν εγκριθεί από τη ΓΔΑΕΕ/ΔΑΩΔΠ και είχαν ήδη παραληφθεί, σε χωρίς κόστος ελέγχους των ήδη παραληφθεισών διοπτρών και στην (χωρίς πρόσθετη χρέωση) παράδοση επιπλέον ποσότητας 300.000 φυσιγγίων 5,56 χιλ. σε ταινίες 4KB-1TPX.
- 5.** -Η εταιρεία «Ε.....ΑΒΕΕ» είχε την υποχρέωση, με βάση το συμβατικό χρονοδιάγραμμα, να ξεκινήσει τις παραδόσεις των φυσιγγίων σε ταινίες 4KB-1TPX στις 6-12-2019, (ΤΟ +12, όπου ΤΟ = 6-11-2018), εξαιρουμένου του μήνα Αυγούστου από τις παραδόσεις, κατ' άρθρο 6 παρ. 3 της Σύμβασης.

- 6.** -Στις 5-12-2019, η εταιρεία «Ε.....ΑΒΕΕ» ζήτησε με επιστολή της προς τη ΓΔΑΕΕ/ΔΑΠΚΣ/ΤΠΚΣ την τροποποίηση του συμβατικού χρονοδιαγράμματος των παραπάνω 21.940.288 φυσιγγίων, επικαλούμενη, ως λόγο καθυστέρησης των συμβατικών παραδόσεων τους, τον κατά προτεραιότητα προγραμματισμό της παραγωγικής διαδικασίας των φυσιγγίων ασκήσεων των ΑΡΑΧΕ (Σύμβαση 006Α/2009).
- 7.** -Στις 17-12-2019, η προμηθεύτρια εταιρεία επανέφερε το αίτημα της αυτό με προτεινόμενο χρόνο πρώτης παράδοσης των συμβατικών φυσιγγίων τον Οκτώβριο 2020.
- 8.** -Κατόπιν σχετικού από 4-2-2020 αιτήματος της ΓΔΑΕΕ/ΔΑΠΚΣ/ΤΕΠΚΣ, ο αρμόδιος επιχειρησιακός φορέας (ΓΕΣ/Γ1) ανέφερε στις 24-2-2020 ότι εξακολουθεί να υφίσταται η επιχειρησιακή απαίτηση για την απόκτηση των πυρομαχικών αυτών (φυσιγγίων) και ότι δεν υφίστανται αντενδείξεις επί του αιτήματος της προτεινόμενης Τροποποίησης.
- 9.** -Στις 25-6-2020, μετά τη συγκρότηση στις 19-5-2020 της Επιτροπής διαπραγματεύσεων για την 4^η Τροποποίηση της Σύμβασης, η εταιρεία «Ε.....ΑΒΕΕ», απευθυνόμενη στον Πρόεδρο της Επιτροπής, πρότεινε χρονοδιάγραμμα παραδόσεων των παραπάνω συμβατικών υλικών (φυσιγγίων), επικαλούμενη τη χρονική μετακύλιση της άφιξης κρίσιμων υλικών από οίκους του εξωτερικού, λόγω αναστολής των δραστηριοτήτων τους και αναπροσαρμογής της παραγωγής τους κατά 3 με 6 μήνες, εξαιτίας της πανδημίας του κορωνοϊού.
- 10.** -Στις 26-6-2020, ο Πρόεδρος της Επιτροπής διαπραγματεύσεων, λαμβάνοντας υπόψη τη μεταβολή του πλαισίου διαπραγμάτευσης σε σχέση με την από 17-12-2019 πρόταση της προμηθεύτριας εταιρείας, και, ειδικότερα, τη χρονική μετακύλιση κατά επιπλέον 7 μήνες του χρονοδιαγράμματος παράδοσης και της κατανομής των ποσοτήτων ανά παρτίδα, καθώς και την (επιπλέον της Τροποποίησης Τ3 της Σύμβασης) δωρεάν προσφορά 300.000 φυσιγγίων (150.000 κοινής βολίδας, σε ταινίες παραδοτέες αμέσως μετά την υπογραφή της 4^{ης} Τροποποίησης αλλά όχι νωρίτερα από τις 31-10-2020 και 150.000 σε ταινία διαμόρφωσης 4KB-1ΤΡΧ κοινής βολίδας, τα οποία θα παραδίδονταν μαζί με τα 300.000 δωρεάν φυσίγγια της Τροποποίησης Νο3 κατά την τελευταία τμηματική παράδοση), υπέβαλε προς τη ΓΔΑΕΕ/ΔΑΠΚΣ/ΤΣΠΣ ΣΞ αίτηση έγκρισης παράτασης ολοκλήρωσης του έργου της Επιτροπής, αφού προηγηθεί η διατύπωση της άποψης του αρμόδιου επιχειρησιακού φορέα (ΓΕΣ).

11. -Στις 17-8-2020, μετά την έγγραφη από 22-7-2020 παράταση του έργου της Επιτροπής διαπραγματεύσεων, που είχε λήξει στις 29-6-2020, από τον Γενικό Διευθυντή της ΓΔΑΕΕ μέχρι τις 18-9-2020, το ΓΕΣ/Γ1 ανέφερε ότι εξακολουθεί να συντρέχει επιχειρησιακή απαίτηση για την ταχύτερη δυνατή ολοκλήρωση της παράδοσης των πυρομαχικών αυτών, χωρίς να υφίσταται αντένδειξη, για την αποδοχή της προσφοράς της επιπλέον συμβατικής ποσότητας.

12. -Στις 8-9-2020 ο ΥΕΘΑ, αποδεχόμενος την από 9-7-2020 γνωμοδότηση της ΓΔΑΕΕ/ΚΓΕΠ, αποφάσισε: α. τη μη κήρυξη ως εκπτώτου της εταιρείας «Ε.....ΑΒΕΕ» μέχρι τις 30-6-2021, λόγω μη παράδοσης των παραπάνω συμβατικών υλικών, διότι αναγκαιούν στην Υπηρεσία και β. τη μη απαλλαγή των όποιων κυρώσεων – αξιώσεων δικαιούται να διεκδικήσει η Υπηρεσία από την προμηθεύτρια, η επιβολή ή μη των οποίων θα αποφασισθεί σε επόμενο στάδιο, αφού εφαρμοσθούν οι προβλέψεις της Σύμβασης και σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 284/1989.

13. -Στις 9-9-2020 ο Πρόεδρος της Επιτροπής διαπραγματεύσεων υπέβαλε προς τη ΓΔΑΕΕ/ΔΑΠΚΣ/ΤΣΠΣ ΣΞ το από 9-9-2020 πρακτικό διαπραγματεύσεων με την προμηθεύτρια εταιρεία για την 4^η Τροποποίηση της Σύμβασης, με την εισήγηση της επιτροπής αυτής για την αποδοχή του συνημμένου σχεδίου της Σύμβασης ως προς τα τροποποιημένα χρονοδιαγράμματα παραδόσεων των φυσιγγίων 5,56 χιλ. σε ταινίες και των υλικών option.

14. -Στις 29-9-2020 η ΓΔΑΕΕ/ΔΑΠΚΣ/ΤΣΠΣ ΣΞ έθεσε ζήτημα επανεξέτασης του αναγραφόμενου χρόνου παράδοσης, αφού ο προμηθευτής θα πρέπει να παραδώσει πυρομαχικά την ίδια ημέρα με αυτή της υπογραφής της Τροποποίησης, προτείνοντας το αναγραφόμενο «ΤΟ» να αντικατασταθεί με «ΤΟ+6», ώστε να συμβαδίζει με την 1^η τμηματική παράδοση των 3.850.000 φυσιγγίων, ή το νωρίτερο με «ΤΟ+2», ενώ στις 6-11-2020 ζητήθηκε από το ΓΕΣ/Γ1, ως επιχειρησιακό φορέα, η διατύπωση σχολίων – απόψεων επί του συνημμένου ως άνω πρακτικού, με βάση τα δεδομένα αυτά.

15. -Στις 4-12-2020 το ΓΕΣ/Γ1 ανέφερε ότι κρίνεται αναγκαία και σκόπιμη η ταχύτερη δυνατή ολοκλήρωση της Σύμβασης, για την επίσπευση των διαδικασιών παράδοσης και επιχειρησιακής αξιοποίησης των πυρομαχικών, χωρίς να υφίστανται αντενδείξεις, ως προς την τροποποίηση της ημερομηνίας παράδοσης των δωρεάν πυρομαχικών (φυσιγγίων), πρότεινε δε την αντικατάσταση του αναγραφόμενου «ΤΟ» με «ΤΟ+2», όσον αφορά την πρώτη τμηματική παράδοση των δωρεάν διατιθέμενων φυσιγγίων.

16. -Κατόπιν αυτών, ο πρόεδρος της Επιτροπής διαπραγματεύσεων υπέβαλε στις 19-1-2021 προς τη ΓΔΑΕΕ/ΔΑΠΚΣ/ΤΕΠΣΣ7 το από 19-1-2021 συμπληρωματικό

πρακτικό διαπραγματεύσεων με την προμηθεύτρια εταιρεία για την 4^η Τροποποίηση της Σύμβασης, ενώ στις 4-2-2021 υπέβαλε το από 4-2-2021 τελικό πρακτικό διαπραγματεύσεων, με το οποίο η εν λόγω Επιτροπή εισηγήθηκε την αποδοχή του, μαζί με το προτεινόμενο σχέδιο Τροποποίησης Νο4.

17. -Τέλος, η ΓΔΑΕΕ/ΚΓΕΠ, κατ' εφαρμογή των άρθρων 17 παρ. 5 περ. β και 66 του π.δ. 284/1989, αφού έλαβε υπόψη την από 23-2-2021 εισήγηση υπέρ της αποδοχής της 4^{ης} Τροποποίησης της Σύμβασης και του προτεινόμενου σχεδίου της, γνωμοδότησε, ομόφωνα, σύμφωνα με την εισήγηση, για τους λόγους που αναφέρονται στην τελευταία.

Νομοθετικό πλαίσιο

18. -Στα άρθρα 17 παρ. 1 και 5 περ. β και 66 παρ. 1 και 2 του π.δ. 284/1989 «Τροποποίηση, συμπλήρωση και μεταγλώττιση του Π.Δ. 785/1978....» (Α'133), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μετά το π.δ. 189/1997 (Α'155) και το ν. 2528/1997 (Α'216), ορίζονται τα εξής :

«Άρθρο 17

Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή Προμηθειών

1. Στην Γενική Διεύθυνση Εξοπλισμών και στα Γενικά Επιτελεία των Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων, με απόφαση του Γενικού Διευθυντού της ΓΔΕ και των Αρχηγών των Κλάδων αντίστοιχα, συγκροτείται Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή Προμηθειών (ΚΓΕΠ), που αποτελείται από τέσσερα τουλάχιστον μέλη, ανωτάτους ή ανωτέρους αξιωματικούς ή πολιτικούς.

2...3...4...5. Η Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή Προμηθειών έχει την αρμοδιότητα να κρίνει και να γνωματεύει εγγράφως για τις παρακάτω περιπτώσεις προμηθειών, που υπάγονται στην αρμοδιότητα της Γενικής Διεύθυνσης Εξοπλισμών και των Γενικών Επιτελείων και των οποίων το συνολικό ύψος κάθε δαπάνης υπερβαίνει το χρηματικό όριο των διαγωνισμών που γίνονται με έγγραφες ενσφράγιστες προσφορές:

α...β. Για την τροποποίηση των όρων σύμβασης στις περιπτώσεις που ορίζονται στο άρθρο 66 του παρόντος.

Άρθρο 66

Τροποποίηση όρων υπογραφής σύμβασης

1. Τροποποίηση όρων σύμβασης μετά την υπογραφή της δεν επιτρέπεται, εκτός από τις παρακάτω περιπτώσεις για τις οποίες κρίνει και αποφασίζει χωρίς βλάβη των συμφερόντων του Δημοσίου εκείνος που έχει την οικονομική εξουσία ή δικαιοδοσία σύμφωνα με το νόμο και με βάση τα στοιχεία και δεδομένα κάθε

περίπτωσης και συγκεκριμένα:

α. Της μεταβολής των συμβατικών προθεσμιών, χρόνου παράδοσης ή αντικατάστασης των υπό προμήθεια υλικών ή εργασιών που κρίθηκαν ακατάλληλες.

β. Της παραλαβής υλικού με έκπτωση τιμής, με σύγχρονο προσδιορισμό του ποσοστού της για παραδόσεις υλικού, κατά παρέκκλιση των όρων της σύμβασης και εκτός των επιτρεπομένων ορίων ανοχής παρεκτροπών του προμηθευτή.

γ. Της απαλλαγής προμηθευτή από την παράδοση υπολοίπου που δεν υπερβαίνει τα δέκα τοις εκατό της συμβατικής ποσότητας υλικών, λόγω ειδικών συνθηκών, με επιβολή ή όχι προστίμου σ' αυτόν.

2. Πρόταση διάλυσης σύμβασης με κοινή συγκατάθεση των συμβαλλόμενων ή απαλλαγής του προμηθευτή από την παράδοση υπολοίπου, που υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό της συνολικής προμήθειας, ή αύξησης συμβατικής τιμής ή τροποποίησης άλλης θεμελιώδους διάταξης της σύμβασης, συνοδεύεται και από γνωμοδότηση των Νομικών υπηρεσιών Διοίκησης για λήψη σχετικής απόφασης

Ως θεμελιώδεις διατάξεις, κατ' αρχήν θεωρούνται εκείνες που δεν περιλαμβάνονται στις περιπτώσεις της παρ. 1 του παρόντος άρθρου ή σε κάθε περίπτωση οι αναφερόμενες σε αντικείμενο της σύμβασης των οποίων η τροποποίηση προκαλεί βλάβη στα συμφέροντα του Δημοσίου.».

19. -Στις διατάξεις του άρθρου 71 και των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 73 του ν. 3433/2006 «Προμήθειες αμυντικού υλικού Ενόπλων Δυνάμεων... (Α'20), ορίζεται ότι:
« Άρθρο 71. Καταργούμενες διατάξεις.

Από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού καταργούνται οι διατάξεις του π.δ. 284/1989 (ΦΕΚ 133 Α') και κάθε αντίθετη διάταξη που αφορά τις Προμήθειες αμυντικού υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων και αναφέρεται σε θέματα ρυθμιζόμενα από το νόμο αυτόν.

Άρθρο 73. Έναρξη ισχύος-Μεταβατικές διατάξεις.

1. Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει δύο μήνες μετά τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Προμήθειες αμυντικού υλικού που ήδη έχουν προκηρυχθεί ή εκτελούνται κατά το χρόνο που ο νόμος αυτός τίθεται σε ισχύ εξακολουθούν να διέπονται και να ρυθμίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις.»

20. -Στις διατάξεις του άρθρου 3^{ου}, 4^{ου}, 5^{ου}, 17^{ου}, 18^{ου}, 19^{ου} και 20^{ου} της Σύμβασης 001Α/2006, μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου (ΥΠΕΘΑ/ΓΔΑΕΕ) και της εταιρείας με την επωνυμία «Ε.....ΑΒΕΕ», ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 3^ο

ΣΥΜΒΑΤΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ

1. Η συνολική συμβατική τιμή προμήθειας των «συμβατικών υλικών» φαίνεται στο Παράρτημα «Α» της παρούσης και ανέρχεται στο ποσό των 61.799.758,16 € συμπεριλαμβανομένων των κρατήσεων (4.096%) και του ΦΠΑ 19% ύψους 9.867.188,28 €.

2. Το πρόγραμμα δεν έχει χαρακτηριστεί ειδικό εξοπλιστικό και βάσει του άρθρου 82 του ΠΔ 284/89 επιβαρύνεται με κρατήσεις (4,096%) ύψους 2.127.158,06 € οι οποίες βαρύνουν τον ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ και θα παρακρατούνται από τις εκάστοτε πληρωμές κατά τα αντίστοιχα ποσά, με μέριμνα της ΑΣΔΥΣ/ΔΠΜ και θα αποδίδονται στους δικαιούχους.

3. Οι επί μέρους τιμές των συμβατικών υλικών περιλαμβάνονται αναλυτικά στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Α» της παρούσης....

Άρθρο 4^ο

ΟΡΟΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ – ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ

1. Η πληρωμή της αξίας των υπό προμήθεια υλικών θα γίνει με μέριμνα της ΑΣΔΥΣ/ΔΠΜ σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα παραδόσεων του άρθρου 6 της παρούσας σύμβασης όπως παρακάτω:

α. Προκαταβολή

(1) Καταβολή προκαταβολής στον ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ, χωρίς την παροχή ισόποσης εγγύησης, σε ποσοστό 30% της συνολικής αξίας των υλικών της προμήθειας (άρθρο 46 παρ. 4α, του ΠΔ 284/89), εντός 60 ημερών από την υπογραφή της σύμβασης, ...

(2) Καταβολή προκαταβολής στον ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ, χωρίς την παροχή ισόποσης εγγύησης, σε ποσοστό 15% της συνολικής αξίας των υλικών της προμήθειας (άρθρο 46, παρ. 4α του ΠΔ 284/89), εντός 60 ημερών από την αποδοχή της οδηγού μερίδας, όπως καθορίζεται στο άρθρο 2 της παρούσας....

2. Σε περιπτώσεις καθυστέρησης παράδοσης των υλικών της σύμβασης, ή λύσης της σύμβασης, ή κηρύξεως του ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ ως εκπτώτου, οφείλονται νόμιμοι τόκοι, επί της χορηγηθείσας προκαταβολής που θα υπολογίζονται, κατά περίπτωση σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 46 του ΠΔ 284/89.....

Άρθρο 5^ο

ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ – ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΑ

ΠΟΛΥΒΟΛΑ MINIMI 5,56

1. Ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ αναλαμβάνει την υποχρέωση και την ευθύνη να προμηθεύσει τα αναγραφόμενα στο Παράρτημα «Α» της παρούσας συμβατικά υλικά που αφορούν τα πολυβόλα MINIMI, σύμφωνα με τους τεχνικούς όρους, τα κατασκευαστικά σχέδια, τις προδιαγραφές (KNOW HOW) της εταιρείας FN και της τεχνικής προδιαγραφής του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ «Ε» της παρούσας.

2. Η ποιότητα που προσδιορίζεται από τους τεχνικούς όρους, τις προδιαγραφές (KNOW HOW) της FN, τα τεχνικά σχέδια και τις απαιτήσεις του ΑΓΟΡΑΣΤΗ, σύμφωνα με την σύμβαση, καθώς και ο ποιοτικός έλεγχος που επιβεβαιώνει την ποιότητα αυτή, είναι αποκλειστικά ευθύνη του ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ. Η Μικτή Ομάδα Ελέγχου Ποιότητας (ΜΟΕΠ-2) της ΓΓΟΣ&ΑΕ θα ενεργεί σαν εκπρόσωπος του ΑΓΟΡΑΣΤΗ στις εγκαταστάσεις του ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ και των υποκατασκευαστών αυτού. Το έργο της θα είναι η εποπτεία του συστήματος ποιοτικού ελέγχου του ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ, καθώς και η επιβεβαίωση της ποιότητας των υλικών, που έχουν ελεγχθεί και γραπτά πιστοποιηθεί, ως προς την ποιότητα, από τον ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ.

3.....8. Η ΜΟΕΠ-2/ΓΔΑΕ, σαν εντεταλμένο όργανο του ΑΓΟΡΑΣΤΗ, για την διασφάλιση και τον έλεγχο της ποιότητας των υλικών της σύμβασης, δικαιούται να παρακολουθεί την εκτέλεσή της, σε όλες τις φάσεις υλοποίησης. Ελέγχει τον ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ και τους υποκατασκευαστές του, σε θέματα ελέγχου της ποιότητας (εισαγωγής πρώτης ύλης – κατεργασίας – δοκιμών – αποθήκευσης – μεταφοράς – παράδοσης). Εάν κατά τον έλεγχο διαπιστωθούν αποκλίσεις από τις προδιαγραφές και το θέμα δεν μπορεί να επιλυθεί σε συνεννόηση και συνεργασία με τον Προμηθευτή / Κατασκευαστή, η ΜΟΕΠ-2/ΓΔΑΕ αναφέρεται σχετικά στην ΥΠΕΘΑ/ΓΔΑΕ, η οποία διατηρεί το δικαίωμα, εφόσον κρίνει σκόπιμο, να αποφασίσει για τη μη χρησιμοποίηση και ανάλογη σήμανση των μη συμμορφούμενων υλικών, προκειμένου να αποφευχθούν αποκλίσεις στην ποιότητα των παραλαμβανομένων υλικών. Σε περίπτωση κατά την οποία υπάρχουν και πάλι διαφωνίες μεταξύ Προμηθευτή / Κατασκευαστή και ΓΓΟΣ&ΑΕ όσον αφορά στην ποιοτική αποδοχή ή απόρριψη των υλικών, εφαρμόζεται το άρθρο 69 του ΠΔ 284/89 και η διαφωνία παραπέμπεται στην Επιτροπή Επίλυσης Διαφορών της σύμβασης.

Άρθρο 17°

ΛΥΣΗ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ - ΕΚΧΩΡΗΣΗ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

1. Επιτρέπεται η τροποποίηση ή η λύση αυτής της σύμβασης, ύστερα από κοινή συμφωνία ΑΓΟΡΑΣΤΗ και ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ, σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στην ισχύουσα Ελληνική νομοθεσία περί προμηθειών των Ενόπλων Δυνάμεων (Προεδρικό Διάταγμα 284/89, άρθρο 66 και 189/97).

2. Δεν επιτρέπεται η συνολική ή μερική εκχώρηση από τον ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ, σε τρίτο, των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, που απορρέουν από αυτή τη σύμβαση χωρίς την έγκριση του ΑΓΟΡΑΣΤΗ. Επιτρέπεται η εκχώρηση της παρούσας σύμβασης μόνο ως προς το οικονομικό μέρος αυτής σε τράπεζα.

ΛΥΣΗ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

.....

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

7. Η παρούσα σύμβαση μπορεί να τροποποιηθεί μεταβληθεί ή διορθωθεί μόνον κατόπιν αμοιβαίας εγγράφου συμφωνίας μεταξύ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ και ΑΓΟΡΑΣΤΗ.

8. Κάθε συμπληρωματική υπογεγραμμένη συμφωνία μεταξύ των μερών αφορούσα τις ανωτέρω μνημονευθείσες τροποποιήσεις ή προσθήκες θα αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας σύμβασης και θα εκτελείται ανάλογα.

9. Για την τροποποίηση της σύμβασης θα ακολουθείται η ακόλουθη διαδικασία:

α. Το μέρος που επιθυμεί την τροποποίηση θα υποβάλει στο άλλο μέρος ένα έγγραφο αίτημα όπου θα προσδιορίζει τις λεπτομέρειες της επιθυμητής τροποποίησης.

β. Το μέρος που θα λαμβάνει το αίτημα τροποποίησης θα απαντά εντός τριάντα (30) ημερών εγγράφως και θα γνωρίζει αν επιθυμεί ή όχι την τροποποίηση της σύμβασης.

10. Η τροποποίηση θα ισχύει και θα γίνεται μέρος της σύμβασης από την ημερομηνία υπογραφής της από τα δύο μέρη.

ΕΚΧΩΡΗΣΗ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

11. Δεν επιτρέπεται η συνολική ή μερική εκχώρηση από τον ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ, σε τρίτο, των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, που απορρέουν από αυτή τη σύμβαση.

12. Διάλυση της συμβάσεως αυτής με κοινή συναίνεση μεταξύ ΑΓΟΡΑΣΤΗ και ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ^ σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας περί προμηθειών των Ενόπλων Δυνάμεων (ΠΔ 284/89 και 189/97), επιτρέπεται με την ταυτόχρονη δήλωση του ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ ότι δεν κωλύεται να προτείνει ή να συγκατατεθεί στην διάλυση, από τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει από αντίστοιχες συμβάσεις του με τους υποκατασκευαστές του.

Άρθρο 18°

ΓΛΩΣΣΑ –ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ – ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ – ΔΙΑΙΤΗΣΙΑ

1. Γλώσσα Σύμβασης

Η Σύμβαση θα υπογραφεί στην Ελληνική γλώσσα.

2. Εφαρμόσιμη Νομοθεσία

Τα δύο συμβαλλόμενα μέρη συμφωνούν ότι, οποιαδήποτε απαίτηση ή αμφισβήτηση σε σχέση με την παρούσα σύμβαση, την ερμηνεία της, την εκτέλεσή της ή την ισχύ της, θα ερμηνεύεται και θα διευθετείται σύμφωνα με την νομοθεσία που ισχύει στην Ελλάδα κατά το χρόνο υπογραφής της σύμβασης.

Άρθρο 19°

Ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ απαλλάσσεται από την υποχρέωση κατάθεσης εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης, με χρήση των διατάξεων των άρθρων 77 παρ. 3 και 65 παρ.2^α του ΠΔ 284/89 καθώς και από την υποχρέωση κατάθεσης της εγγυητικής επιστολής για τη λήψη της προκαταβολής, με χρήση των διατάξεων του άρθρου 46 παρ. 4δ του ΠΔ 284/89.

Άρθρο 20°

ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ – ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

1. Η παρούσα σύμβαση θα ενεργοποιηθεί την ημερομηνία κατά την οποία θα έχουν συμβεί τα ακόλουθα:

α. Υπογραφή της παρούσας σύμβασης και από τα δύο μέρη.

β. Υποβολή βεβαίωσης, αμοιβαία υπογεγραμμένη μεταξύ του ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ και της εταιρίας F... Η... SA, κύριου υποπρομηθευτή των πολυβόλων, στην οποία θα βεβαιώνεται ότι έχει υπογράψει η μεταξύ τους Σύμβαση

γ. Υποβολή βεβαίωσης, αμοιβαία υπογεγραμμένη μεταξύ του ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ και της εταιρίας T... ΑΙΣΘΗΤΗΡΕΣ, κύριου υποπρομηθευτή των διοπτρών, στην οποία θα βεβαιώνεται ότι έχει υπογράψει η μεταξύ τους Σύμβαση

δ. Καταβολή της προκαταβολής που καθορίζεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 4 στον ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ, η οποία θα είναι και το τελευταίο από τα γεγονότα του παρόντος άρθρου, που θα λάβουν χώρα για την ενεργοποίηση της σύμβασης.

2. Οι ανωτέρω όροι θα πρέπει να εκπληρωθούν το αργότερο εντός έξι (6) μηνών από την υπογραφή της σύμβασης. Ο χρόνος αυτός μπορεί να παραταθεί μετά από αμοιβαία συμφωνία των δύο μερών.

3. Η σύμβαση παραμένει σε ισχύ μέχρι εκπληρώσεως όλων των εκατέρωθεν συμβατικών υποχρεώσεων των δύο συμβαλλομένων μερών.

4. Αν για οποιονδήποτε λόγο η σύμβαση δεν ενεργοποιηθεί, εντός εξήντα (60) ημερών από της υπογραφής της, για λόγους που οφείλονται στον ΑΓΟΡΑΣΤΗ, ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ θα έχει το δικαίωμα να επανεξετάσει την τιμή του και τους χρόνους παραδόσεων, ώστε να παρέξει ειδοποίηση για την επίδραση της καθυστέρησης. »

21. -Το πλήρες κείμενο του σχεδίου (Παράρτημα «Α» και «Β») της Τροποποίησης Νο4 της Σύμβασης 001Α/2006, μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου (ΥΠΕΘΑ/ΓΔΑΕΕ) και της εταιρείας «Ε...ΑΒΕΕ» ως προς τις προτεινόμενες τροποποιήσεις: α. Αντικατάσταση του Παραρτήματος «ΙΖ», στο Παράρτημα «Α» του σχεδίου και β. Αντικατάσταση της Προσθήκης «3» , στο Παράρτημα «ΙΗ» του εν λόγω σχεδίου, έχει επί λέξει ως εξής:

«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ « ΙΖ » ΣΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ 001^Α/2006

ΥΛΙΚΑ ΟΡΤΙΟΝ

A/A	ΥΛΙΚΑ	ΚΟΣΤΟΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΣΕ €	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΣΕ €	NSN-A/O	ΠΑΡ/ΣΕΙΣ
(α)	®	(V)	(δ)	(ε)	(στ)	(ζ)
1	Πολυβόλο MINIMI	8.791,56	2.320	20.396.419,20	Όπως Παράρτημα «Α» της σύμβασης	
2	Εφεδρική Κάννη	1.478,82	2.320	3.430.862,40	-/-	
3	Ανταλλακτικά 2ου κλιμακίου	737,30	110	81.103 "	Όπως Προσθήκη «1» στο Παράρτημα «Ζ» της σύμβασης	
4	Ανταλλακτικά 3ου κλιμακίου	22.075,18 "	24	529.804,32	-/-	
5	Ανταλλακτικά 4ου κλιμακίου	58.648,63	4	234.594,52	-/-	
6	Εργαλεία 2ου κλιμακίου	2.019,76	35	70.691,60	Όπως Παράρτημα «Η» της σύμβασης	
7	Εργαλεία 3ου κλιμακίου	31.175,10	4	124.700,40	-/-	
8	Πώμα Ασφαίρου Βολής	53,07	2.320	123.122,40	Όπως Παράρτημα «Α» της σύμβασης	
9	Γεμιστήρας 200 φυσ.	24,88	2.320	57.721,60	-/-	
10	Κουτί Καθαρισμού	145,06	2.320	336.539,20	-/-	
11	Ελαιοδοχείο	3,84	2.320	8.908,80	-/-	
12	Αορτήρας	56,01	2.320	129.943,20	-/-	
13	Θήκη Κάννης	74,31	2.320	172.399,20	-/-	
14	Γεμιστήρας 30 φυσ.	30,40	2.320	70.528	-/-	

... (α)	(β)	(γ)	- (δ)	(ε)	(στ)	(ζ)
15	Αδιάβροχο	260	2.320	603.200	-//-	
16	Διόπτρα NS-685C	6000	2.320	13.920.000	Όπως Προσθήκη «3» στο Παράρτημα «B» της σύμβασης	
17	Ανταλλακτικά Συντήρησης 2' Ετών	87.742,32	1	87.742,32	Όπως Παράρτημα «Z» της σύμβασης	
18	Εξοπλισμός Συντήρησης	Δωρεάν	Όπως Παράρτημα «H» της σύμβασης	--	Όπως Παράρτημα «H» της σύμβασης	
19	Τεχνική Βιβλιογραφία	Δωρεάν	Όπως Παράρτημα «ΣΤ» της σύμβασης	-	Όπως Προσθήκη «2» στο Παράρτημα «ΣΤ» της σύμβασης	
20	Εκπαίδευση Προσωπικού	Δωρεάν	Όπως Παράρτημα «ΙΑ» της σύμβασης		-	
21	Φυσίγγια 5,56 χιλ. σε ταινίες 4KB- 1TP	0,49	21.940.288	5.920.907,61 10.750.741,12	Όπως Παράρτημα «Α» της σύμβασης	
22	Φυσίγγια 5,56 χιλ. σε ταινίες 4KB- 1TP	Δωρεάν	450.000	-	Όπως Παράρτημα «Α» της σύμβασης	300.000 από την Τ3 και 150.000 από την Τ4
23	Φυσίγγια 5,56 χιλ. σε ταινίες 4KB- 1TP	Δωρεάν	150.000	-	Όπως Παράρτημα «Α» της σύμβασης	Από την Τ4
ΣΥΝΟΛΟ με ΦΠΑ 23%				62.888.696,17		

ΠΡΟΣΘΗΚΗ «3» ΣΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «ΙΗ» ΣΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ 001^Α/2006

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΝ ΦΥΣΙΓΓΙΩΝ 5,56 ΧΙΛ. ΣΕ ΤΑΙΝΙΕΣ

A/A	ΧΡΟΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ (ΜΗΝΕΣ)	ΕΙΔΟΣ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (ΤΜΧ)
	ΤΟ	Ημερομηνία υπογραφής Τροποπ.	Υπ' Αριθμ 4
1	T0+6	Φυσίγγια 5,56 σε ταινίες 4KB-1TPX	3.850.000
2	T0+9	Φυσίγγια 5,56 σε ταινίες 4KB-1TPX	4.000.000
4	T0+12	Φυσίγγια 5,56 σε ταινίες 4KB-1TPX	4.000.000
5	T0+15	Φυσίγγια 5,56 σε ταινίες 4KB-1TPX	4.000.000
6	T0+18	Φυσίγγια 5,56 σε ταινίες 4KB-1TPX	4.000.000
7	T0+21	Φυσίγγια 5,56 σε ταινίες 4KB-1TPX	2.090.288
ΣΥΝΟΛΟ			21.940.288
1	T0+2	Φυσίγγια 5,56 σε ταινίες 4KB	150.000
2	T0+21	Φυσίγγια 5,56 σε ταινίες 4KB-1TPX	150.000
3	T0+21	Φυσίγγια 5,56 σε ταινίες 4KB-1TPX	300.000
ΣΥΝΟΛΟ ΔΩΡΕΑΝ ΔΙΑΘΕΣΗ			600.000

1. Από τις παραδόσεις εξαιρείται εκάστοτε ο μήνας Αύγουστος.
2. Η 1^η τμηματική παράδοση δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί νωρίτερα από 28/05/21. ».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη του Τμήματος από τον ερωτώσα Υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

22. -Η εξεταζόμενη Σύμβαση εμπίπτει κατά νόμο στο χρονικό πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του π.δ. 284/1989, διότι ο χρόνος κατάρτισής της (11-1-2006), προηγείται του χρόνου έναρξης ισχύος του ν. 3433/2006, δεδομένου, μάλιστα, και του γεγονότος ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 71 και των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 73 του μεταγενέστερου ν. 3433/2006, οι προμήθειες αμυντικού υλικού, που έχουν ήδη προκηρυχθεί ή εκτελούνται κατά το χρόνο που ο νόμος αυτός τίθεται σε ισχύ, δηλαδή δύο μήνες μετά τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης (στις 7-2-2006), εξακολουθούν να διέπονται και να ρυθμίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις. Επισημαίνεται, άλλωστε, ότι ρητή παραπομπή σε διατάξεις του π.δ. 284/1989 γίνεται, μεταξύ άλλων, στα άρθρα 2 παρ. 2, 4 παρ. 1 περ.α (1) και

(2), 5 παρ. 8 17 παρ. 1 και 12 , 18 παρ. 2 και 19 της Σύμβασης και ότι κατ' εφαρμογή των διατάξεων του π.δ. 284/1989 και του π.δ. 189/1997 ήδη εκδόθηκαν οι γνωμοδοτήσεις με αριθμό 426/2009 του Ζ' Τμήματος του Ν.Σ.Κ. και 26/2018 του ΣΤ' Τμήματος του Ν.Σ.Κ. αναφορικά με τη νομιμότητα των Τροποποιήσεων Νο1 και Νο3 αντίστοιχα.

23. -Επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, η τροποποίηση των όρων της καταρτισθείσας σύμβασης προμήθειας των Ενόπλων Δυνάμεων, ακόμα και εκείνων που χαρακτηρίζονται ως θεμελιώδεις κατ' άρθρο 66 παρ. 2 του π.δ. 284/1989. Απαραίτητη, όμως, προϋπόθεση για μία τέτοια τροποποίηση είναι να τηρηθεί ως ουσιώδης τύπος της διαδικασίας λήψης της απόφασης η προηγούμενη γνωμοδότηση του Ν.Σ.Κ., το οποίο, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, εξετάζει, ενόψει του σταδίου που βρίσκεται η εκτέλεση της σύμβασης, αν τα νομικά και πραγματικά δεδομένα της συγκεκριμένης περίπτωσης καθιστούν νόμιμη και επαρκώς δικαιολογημένη την επέμβαση στον ενοχικό δεσμό. Ακραίο όριο κάθε τροποποίησης είναι η εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, υπό την έννοια ότι εξυπηρετείται ο νομοθετικός σκοπός για τον οποίο έχει συναφθεί η σύμβαση (Ολ. ΝΣΚ 427/2003, ΝΣΚ 96/2019, 26/2018, 214/2016, 99/2014, 419/2008, 580/2004).

24. -Πάντως, η παραπάνω τροποποίηση των θεμελιωδών όρων της σύμβασης δεν μπορεί να εξικνεύεται μέχρι του σημείου να μεταβάλλεται παντελώς, τόσο το αντικείμενο της παροχής όσο και ο σκοπός τον οποίο εξυπηρετεί η σύμβαση, διότι, σε αντίθετη περίπτωση, θα επερχόταν πρόδηλη παραβίαση των αρχών της διαφάνειας και του ανταγωνισμού, κατά καταστρατήγηση του πνεύματος και του σκοπού των γενικών περί προμηθειών διατάξεων, καθώς και των ειδικότερων του π.δ. 284/1989 (ΝΣΚ 92/2008, 114/2004). Ο κίνδυνος αυτός, ωστόσο, αμβλύνεται στις περιπτώσεις των απευθείας αναθέσεων, όταν τροποποιούνται μερικώς οι προδιαγραφές του υπό προμήθεια αντικειμένου, προκειμένου να προσαρμοσθεί αυτό σε χρήση διαφορετική από την αρχικώς προβλεπόμενη, η οποία εξυπηρετεί το σκοπό στον οποίο αποβλέπει, καθώς και όταν η μετατροπή αυτή επιβάλλεται από προφανείς λόγους δημοσίου συμφέροντος, κατόπιν μεταβολής των συνθηκών λόγω έκτακτης ανάγκης, επιγενόμενης του χρόνου σύναψης της αρχικής σύμβασης (ΝΣΚ 114/2004).

25. -Της έκδοσης της γνωμοδότησης του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους απαιτείται σε κάθε περίπτωση να έχει προηγηθεί η έκδοση γνωμοδότησης της Κεντρικής Γνωμοδοτικής Επιτροπής Προμηθειών (ΚΓΕΠ) κατ' άρθρο 17 παρ. 5 περ.

β του π.δ. 284/1989 (ΝΣΚ 96/2019, 26/2018, 72/2017, 214/2016, 99/2014). Επισημαίνεται, πάντως, ότι κατά την ορθή και σύμφωνη με το πνεύμα και το σκοπό των ανωτέρω διατάξεων ερμηνεία τους, το περιεχόμενο της γνωμοδότησης της ΚΓΕΠ δεν είναι άνευ ετέρου δεσμευτικό για το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, το οποίο έχει τη δυνατότητα, ύστερα από εκτίμηση όλων των δεδομένων και στοιχείων του φακέλου μίας σύμβασης, να γνωμοδοτήσει διαφορετικά αιτιολογώντας την άποψή του αυτή (ΝΣΚ 214/2016).

26. -Για να έχει το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους την αρμοδιότητα να γνωμοδοτήσει, κατ' άρθρο 66 παρ. 2 εδ. α' π.δ. 284/1989, δεν αρκεί, κατά την αληθή ερμηνεία της παραπάνω διάταξης, η επιδιωκόμενη τροποποίηση να αφορά απλά θεμελιώδη όρο της σύμβασης, αλλ' απαιτείται, επιπρόσθετα, να προκαλείται από αυτήν βλάβη στα συμφέροντα του Δημοσίου, η οποία, προκειμένου το ΝΣΚ να εκδώσει την σχετική γνωμοδότησή του, στα πλαίσια, άλλωστε, και της γενικής κατ' άρθρο 2 του Ν. 3086/2002 «Οργανισμός του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.....», αρμοδιότητάς του για καθοδήγηση των ενεργειών της Διοίκησης με νομικές γνωμοδοτήσεις, για την νομιμότητα της επιδιωκόμενης τροποποίησης, θα πρέπει να εξειδικεύεται από την Υπηρεσία κατά τρόπο ειδικό ότι είναι απαραίτητη και αναγκαία για την πραγμάτωση του σκοπού της σύμβασης (ΝΣΚ 96/2019, 72/2017, 214/2016, 99/2014). Ειδικότερα για την κατάφαση της αρμοδιότητας του ΝΣΚ αρκεί η αντικατάσταση, τροποποίηση, προσθήκη ή κατάργηση του περιεχομένου οποιουδήποτε όρου, που προκαλεί αντικειμενικά βλάβη στα συμφέροντα του Δημοσίου, υπό την έννοια ότι μεταβάλλεται μία διάταξη ή όρος ή ρήτρα της σύμβασης, κατά τρόπο που επέρχεται απομείωση των από τη σύμβαση δικαιωμάτων του Δημοσίου, χωρίς κάτι τέτοιο να δικαιολογείται από επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος (ΝΣΚ 96/2019, 26/2018, 72/2017, 214/2016), η δε ουσιαστική εκτίμηση των όρων του σχεδίου τροποποίησης μίας σύμβασης και, ειδικότερα, του αν αυτοί είναι συμφέροντες για το Δημόσιο ή εξυπηρετούν τους σκοπούς της σύμβασης, ιδίως όταν για την εν λόγω εκτίμηση απαιτούνται τεχνικές ή/και οικονομικές γνώσεις, ανήκει στην κυριαρχική εξουσία της Διοίκησης (πρβλ. Ολ. ΣτΕ 434/2019 σκέψη 6, 830-831/2010 σκέψη 5, βλ. ΝΣΚ 26/2018, 72/2017, 214/2016, 99/2014).

27. -Επιπλέον, πρέπει να θεωρηθεί ότι, μετά το χρόνο λήξης της ισχύος της σύμβασης, δεν είναι δυνατή η τροποποίησή της, αφού δεν έχει απονεμηθεί σχετική προς τούτο αρμοδιότητα στα όργανα της Διοίκησης, διότι, σε αντίθετη περίπτωση, η – τυχόν – σύναψη τροποποιητικής σύμβασης, μετά το εν λόγω χρονικό σημείο, θα

συνιστούσε νέα σύμβαση συναφθείσα κατά παρέκκλιση της αρχής της νομιμότητας. Εξάλλου, τα κατά τα προαναφερόμενα (βλ. παράγραφο 23) γεγονότα ή καταστάσεις, που επέβαλαν τις μετά την κατάρτιση της σύμβασης τροποποιήσεις συμβατικών όρων, δεν πρέπει να οφείλονται σε αντισυμβατική συμπεριφορά του αντισυμβαλλόμενου, ούτε να ανατρέπουν κατά τρόπο ουσιώδη την οικονομική ισορροπία της αρχικής σύμβασης (ΝΣΚ 96/2019, βλ. και ΝΣΚ 211/2003).

28. -Ειδικότερα, όσον αφορά στην εξεταζόμενη περίπτωση, στις παραγράφους 7 μέχρι και 10 του άρθρου 17 της Σύμβασης ορίζεται ότι αυτή μπορεί να τροποποιηθεί μόνον κατόπιν αμοιβαίας εγγράφου συμφωνίας του Προμηθευτή με τον Αγοραστή αφού ακολουθηθεί η προβλεπόμενη στην παράγραφο 9 του άρθρου αυτού διαδικασία (υποβολή εγγράφου αιτήματος του ενός μέλους στο άλλο, έγγραφη απάντηση του δεύτερου εντός τριάντα ημερών), και ότι η τροποποίηση θα ισχύει και θα γίνεται μέρος της σύμβασης από την ημερομηνία υπογραφής της από τα δύο μέρη, συμβατικός όρος που προκύπτει ότι, καταρχήν, τηρήθηκε, με βάση το προπαρατεθέν, διδόμενο από την ερωτώσα Υπηρεσία, ιστορικό. Παρατηρείται, ωστόσο, ότι η υπέρβαση του παραπάνω χρόνου έγγραφης απάντησης στα από 5-12-2019, 17-12-2019 και 25-6-2020 έγγραφα αιτήματα της προμηθεύτριας εταιρείας (βλ. παραγράφους 5-11) από το Ελληνικό Δημόσιο, δεν επάγεται έννομες συνέπειες, καθόσον, ανεξάρτητα αν η υπέρβαση αυτή, κρινόταν ως δικαιολογημένη ή όχι (βλ., ιδίως, στην παράγραφο 11, λήξη και παράταση του χρόνου που παρείχε το έργο της η Επιτροπή διαπραγματεύσεων), δεν προκύπτει ερμηνευτικά ότι - αυτή καθεαυτή – ήταν ικανή και πρόσφορη να επιφέρει την πρόκληση ακυρότητας των επιγενόμενων κοινών συμφωνιών αλλά ότι, με τη ρήτρα αυτή, τα συμβαλλόμενα μέρη απέβλεψαν στη διατύπωση έντονης υπόδειξης για την ταχεία και χωρίς υπαίτια καθυστέρηση αποπεράτωση της σχετικής διαδικασίας. Άλλωστε, το όποιο – έστω – νομικό ελάττωμα έχει πλέον καλυφθεί, διότι, ακόμα κι αν ήθελε θεωρηθεί ότι συμβατικά απονεμήθηκε ευχέρεια κήρυξης (σχετικής, υπέρ του μη ευθυνόμενου για την καθυστέρηση μέρους) ακυρότητας της διαδικασίας διαπραγμάτευσης και, εντεύθεν, της συμφωνίας Τροποποίησης της Σύμβασης, τέτοια ακυρότητα ουδόλως προτάθηκε ή απασχόλησε τα συμβαλλόμενα μέρη κατά την επακολουθήσασα χρονική περίοδο.

29. -Παράλληλα, τονίζεται ότι δύναται να χωρήσει η ελεγχόμενη Τροποποίηση, καθόσον δεν έχει λήξει η ισχύς της Σύμβασης 001Α/2006. Και τούτο, διότι, αφενός το αρχικό αίτημα τροποποίησής της υποβλήθηκε εγκαίρως, δηλαδή στις 5-12-2019, μία ημέρα πριν την ημεροχρονολογία έναρξης των παραδόσεων (βλ. παραγράφους 5 και

6) και, αφετέρου, σύμφωνα με τη ρητή συμβατική ρύθμιση της παραγράφου 3 του άρθρου 20, η Σύμβαση παραμένει σε ισχύ μέχρι την εκπλήρωση όλων των εκατέρωθεν συμβατικών υποχρεώσεων των δύο συμβαλλομένων μερών, γεγονός που από τη φύση της επιχειρούμενης Τροποποίησης προκύπτει ότι δεν έχει επέλθει, καθώς υπολείπεται η παράδοση συμβατικού υλικού (φυσιγγίων), κατόπιν αναπροσαρμογής του σχετικού χρονοδιαγράμματος, ζήτημα το οποίο αποτέλεσε το κύριο αντικείμενο της διαπραγματεύσεως των δύο μερών για τη διαμόρφωση του σχεδίου της Τροποποίησης Νο4.

30. -Περαιτέρω, από το σύνολο των στοιχείων του φακέλου, αλλά και από την κατ' άρθρο 17 παρ. 5 περ. β του π.δ. 284/1989 γνωμοδότηση Νο 18/2021 (Συνεδρίαση με αριθμό 10/25-2-2021) της ΓΔΑΕΕ/ΚΓΕΠ και την από 23-2-2021 εισήγηση στη ΓΔΑΕΕ/ΚΓΕΠ, υπέρ της αποδοχής της 4^{ης} Τροποποίησης της Σύμβασης 001 Α/2016, η οποία έγινε ομόφωνα δεκτή από τη ΓΔΑΕΕ/ΚΓΕΠ και στην οποία βεβαιώνεται ότι η ΓΔΑΕΕ/ΔΑΠΚΣ συμφωνεί με την εισήγηση της Επιτροπής διαπραγματεύσεων και εκτιμά ότι το σχέδιο Τροποποίησης Νο4 δεν προκαλεί βλάβη στα συμφέροντα του Δημοσίου, προκύπτει, μεταξύ άλλων, ότι αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων ήταν η σύνταξη αμοιβαία αποδεκτού από την Επιτροπή διαπραγματεύσεων και τους εκπροσώπους της εταιρείας «Ε...ΑΒΕΕ» πρακτικού διαπραγματεύσεων (βλ. παράγραφο 16), ότι οι τμηματικές παραδόσεις των πυρομαχικών πραγματοποιούνται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να επιτρέπεται η κατά το δυνατόν αμεσότερη επιχειρησιακή αξιοποίησή τους, ότι όλες οι αλλαγές που περιλαμβάνονται στην 4^η Τροποποίηση δεν επιφέρουν μεταβολή στο συμβατικό ύψος και καμία οικονομική επιβάρυνση για την Υπηρεσία, ότι παρέχεται δωρεάν ποσότητα 300.000 φυσιγγίων επιπλέον των 300.000 φυσιγγίων που συμπεριελήφθησαν στην 3^η Τροποποίηση, ότι ο ΕΟΕ έχει ήδη προβεί στην έκδοση της από 8-9-2020 απόφασής του (βλ. παράγραφο 12) και ότι η θέση του επιχειρησιακού φορέα (βλ. παραγράφους 11 και 15) είναι υπέρ της ταχείας ολοκλήρωσης της Σύμβασης και της επίσπευσης των διαδικασιών παράδοσης και επιχειρησιακής αξιοποίησης των πυρομαχικών αυτών.

31. -Με τα δεδομένα αυτά, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των περιστάσεων και, ιδίως ότι τηρήθηκε η προβλεπόμενη στο άρθρο 17 παρ. 5 περ. β του π.δ. 284/1989 διαδικασία (έγγραφο «γνωμάτευση» της ΓΔΑΕΕ/ΚΓΕΠ) και ότι αιτιολογούνται επαρκώς οι λόγοι αποδοχής του προτεινόμενου σχεδίου Τροποποίησης Νο4 της Σύμβασης με σκοπό την ολοκλήρωσή της, οι οποίοι ανάγονται στην ουσιαστική κρίση της Υπηρεσίας, αφού προϋποθέτουν τεχνικές ή οικονομικές γνώσεις (βλ.

παραγράφους 11,15,16,17,26 και 30), συνάγεται ότι με την Τροποποίηση αυτή, με την οποία τροποποιείται μη θεμελιώδης όρος της Σύμβασης (βλ. ΝΣΚ 375/2013), δικαιολογείται η επέμβαση στον ενοχικό δεσμό, διότι εξυπηρετείται το δημόσιο συμφέρον, χωρίς να προκαλείται βλάβη στα συμφέροντα του Δημοσίου, όπως τούτο αρμοδίως βεβαιώνεται από τη ΓΔΑΕΕ/ΔΑΠΚΣ (βλ. και ΝΣΚ 96/2019, 26/2018, 467/2012, 383/2012, 348/2012).

Απάντηση

32. -Κατόπιν των προαναφερομένων, και με βάση το υποβληθέν από την ερωτώσα Υπηρεσία νομικό και πραγματικό, καθώς και τα λοιπά συνοδευτικά του ερωτήματος έγγραφα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Δ΄) γνωμοδοτεί, ομόφωνα, ότι πρέπει να απόσχει από την έκδοση της κατ' άρθρο 66 παρ. 2 του π.δ. 284/1989 θετικής γνωμοδότησής του επί του εξεταζόμενου σχεδίου της Τροποποίησης Νο4 της Σύμβασης 001Α/2006, αφού με την εν λόγω Τροποποίηση, όπως αρμοδίως βεβαιώνεται, δεν προκαλείται βλάβη στα συμφέροντα του Ελληνικού Δημοσίου.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 22 Ιουνίου 2021

Ο Προεδρεύων του Τμήματος

Ο Εισηγητής

Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Νικόλαος Δημητρακόπουλος
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.